

طرح عروض پارسے

www.ketab.ir

علیرضا صدقی (آتش)

وضعیت ویراست : ویراست ۲ موضوع : عروض فارسی Persian language -- Versification : موضوع موضوع : فارسی -- فن شعر *Persian language -- Poetics : موضوع رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۶/۳۴۵۴/ص PIR2۵۵۹ رده‌بندی دیویی : ۴۱/۸۵۰	سرشناسه : علیرضا صدفی - آتش عنوان و نام پدیدآورنده : / طرح عروض پارسی / علیرضا صدفی مشخصات نشر : لنگرود - سمرقند، ۱۳۹۶ مشخصات ظاهری : ۱۴۰ رویه : شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۷۷۷۵-۸۱-۶ شماره کتاب‌شناسی ملی : ۴۶۹۰۳۴۸
---	--



انتشارات سمرقند

شرح عروض پارسی

علیرضا صدفی - آتش

چاپ اول : بهار ۱۳۹۶

شمارگان : ۱۰۰۰

طرح روی جلد و صفحه اول : آتش

مریم‌السادات موسویان

چاپخانه : فرسیما

حق چاپ برای مولف محفوظ است

نشانی : لنگرود - خیابان شهید جمشیدی - بن‌بست آرمان - شماره ۲۴۵

تلفن و نمابر : ۵۲۲۳۹۴۴ - ۰۱۴۲

samarghandpub@yahoo.com

فهرست نوشته‌ها

۵	وزن در طبیعت
۷	بیشگفتار
۹	گفتار یکم
۹	آشنایی با وزن
۱۴	یادداشتهای گفتار یکم
۱۵	گفتار دوم
۱۵	میزان سخن موزون
۱۶	یادداشتهای گفتار دوم
۱۹	گفتار سوم
۱۹	چند دانستی
۲۴	یادداشتهای گفتار سوم

۲۷	گفتار چهارم
۲۷	وزن شعر و نظم
۳۲	یادداشتهای گفتار چهارم گفتار پنجم
۳۳	گفتار پنجم
۳۳	شماره وزن
۳۷	یادداشتهای گفتار پنجم
۳۹	گفتار ششم
۳۹	کارهای ویژه وزن در سود و ترانه
۴۶	یادداشتهای گفتار ششم
۴۷	پیوست‌ها
۴۸	پیوست یکم: وزن جزء طبیعی شعر است
۶۷	پیوست دوم: رهایی از مدارهای بسته
۸۴	پیوست سوم: بازیابی
۹۹	پیوست چهارم: وزن‌ها و شبه وزن‌های دوایر عروض
۱۱۳	پیوست پنجم: وزن‌های کلاسیک شعر و نظم پارسی
۱۱۵	پیوست ششم
۱۳۵	پیوست هفتم: پایگاه بلند نظم

پیشگفتار

بسیاری از صاحبانِ ذهن درین باب اند که قواعد ناهنجار و دشوار این عروض عاریتی که هنوز معمول است برای شعر و نظم پارسی نامناسب و غیرطبیعی است. از این رو برخی راه‌هایی اندیشیده، پیشنهاد کرده‌اند. من نیز از سراینده‌ی دیوان کبیر شمس همت خواستم و میزانی باستانی را که او بارها در غزل‌های خود آورده است اساس کار قرار دادم و آزموده را در شعر و نظم و ترانه و عروض بازآزمودم و به این نتیجه رسیدم که آن میزان ساده و آسان مناسب طبیعت ربان پارسی و سامان‌بخش عروض آن است.

در بهار ۵۷ مقاله‌ای زیر عنوان «کارایی عروض» نوشتم و نسخه‌ای از آن را برای ارزیابی و اظهار نظر به دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی دانشگاه آذربایجان فرستادم. در پاسخنامه‌ای که دریافت داشتم آقای بهروز ثروتیان استاد رشته‌ی زبان و ادبیات آن دانشکده پس از اظهار نظر منتقدانه درباره‌ی عروض استاد خانلری،

عروض آقای حمیدی، عروض استاد ادیب طوسی و عروض المعجم چنین مرقوم فرموده بودند: «در مورد مقاله‌ی آقای صدفی باید انصاف داد به آسان‌ترین وسیله متوسل شده‌اند که از قرن هفتم مورد نظر بوده ولی تحت نظم درآوردن و شکل کلی دادن بدان آن چنان که شایسته‌ی تقسیم بندی علمی باشد مستلزم صرف وقت و دقت بیشتر و احصاء کامل از اوزان مختلف است که آرزوی توفیق ایشان را دارد.»

ضمیمه‌ی دیگر از این استاد محترم اظهار نظر ایشان انگیزه‌ای شد که درباره‌ی پیشنهاد خود سی‌تر بیندیشم و سرانجام آن را تنظیم کرده، با عنوان «طرح عروض پارسی» آمادگی انتشار سازم. امید است که صاحب نظران و شاعران و سرودسازان جوان و متعهد آن را بپذیرند و کمال مطلوب برسانند.

در اینجا شایسته می‌دانم از دوستان گرامی، آقایان ولی‌الله درودیان، داریوش آشوری، دکتر شفیع کدکنی که این طرح را ملاحظه کرده و مشوق من در این کار بوده‌اند و نیز از جناب دکتر ایرج وامقی که در یک دیدار کوتاه، با نظراتشان مرا به اصالت این طرح مومن‌تر کردند و همچنین از سرورین سارمان، فروهر که زحمت چاپ و انتشار آن را پذیرفته‌اند، صمیمانه سپاسگزاری کنم.

علیرضا صدفی